

Тодорова Л.В.

Таврічна державна агротехнічна академія, Мелітополь, Україна

ВИКОРИСТАННЯ СИЛЬФІЇ ПРОНИЗАНОЛИСТОЇ В ІНТЕНСИВНОМУ КОРМОВИРОБНИЦТВІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Сильфія пронизаноліста (*Silphium perfoliatum* L.) - росла трав'яниста рослина, типовий полікарпик із тривалістю життя не менш 15 років. За систематикою вищих рослин відноситься до сімейства айстрових (Asteraceae). Повного розвитку досягає на 2 рік життя. Характеризується високою та сталою врожайністю зеленої маси, доброю посухостійкістю та морозостійкістю, тривалим періодом використання плантацій та універсальністю використання.

Матеріали і методика досліджень. Дослідження за формуванням врожайності сильфії пронизанолістої, хімічного складу і поживності зеленої маси виконувалися в богарних умовах степової зони України з 1986 року на дослідному полі Одеського гідрометеорологічного інституту лабораторно-польовим методом [1, 2].

Склад і поживність сильфії пронизанолістої вивчалися у такі фази розвитку: до бутонізації, бутонізація, початок цвітіння, повне цвітіння, кінець цвітіння. При досліді хімічного складу зеленої маси використовувались загальноприйняті методики [3-5]. Поживність кормів виражена у вівсяних кормових одиницях [6].

Науково-господарський зоотехнічний дослід по використанню зеленої маси сильфії пронизанолістої у системі зеленого конвеєра при відгодівлі молодняку великої рогатої худоби був проведений у колгоспі ім. Благоева Іванівського району Одеської області в 1991 році по методу періодів на двох підгрупах телят симентальської породи.

Зоотехнічна оцінка зеленої маси сильфії пронизанолістої і науково-господарський зоотехнічний дослід виконувалися під методичним керівництвом доцента кафедри годівлі сільськогосподарських тварин Одеського сільськогосподарського інституту Кошелева В.И.

Результати досліджень. Органічна речовина та складові її компоненти добре перетравлюються великою рогатою худобою. Так, органічна речовина, протеїн, жир, клітковина і безазотисті екстрактивні речовини (БЕР) перетравлюються відповідно на 78, 83, 65, 67 і 82%. Концентрація енергії в зеленій масі сильфії дуже висока, тому вона може бути основним кормом при інтенсивному відгодовуванні молодняку крупної рогатої худоби.

В сильфії утримується достатня кількість протеїну (в 1 кг сухої речовини – 126 г сирого і 105 г перетравного протеїну). Цукоропротеїнове відношення складає 0,8:1,0 і є цілком сприятливим для жуйних тварин. Цей важливий показник у більшій мірі відповідає обмінним процесам жуйних, ніж цукоропротеїнове відношення багатьох бобових кормових трав.

У наших досліді бички споживали сильфію в якості єдиного об'ємистого корму і додатково до неї одержували по 0,8 кг зернових кормів на 100 кг живої маси. Середньодобові прирости живої маси складали 1100 г. При цьому перетравність енергії всього раціону була вище 67%.

Зелена маса сильфії пронизанолістої охоче поїдається великою рогатою худобою на дорошуванні та відгодівлі. Тварини при середній живій масі 142 - 172 кг (маса на початок і кінець періоду) без залишку споживали по 20 кг сильфії або 2,5 кг сухої речовини на 100 кг живої маси, а тварини живою масою 217 - 245 кг - по 25 кг зеленої маси сильфії або 2,6 сухої речовини.

При використанні концентрованих кормів (32,5 - 36,5% від загальної поживності раціону), зеленої маси люцерни (12,8 - 14,4%) і сильфії (49,1 - 54,7%) середньодобові

прирісти живої маси дослідних бичків склали 993 - 1083 г при витратах 6,65 - 6,84 кормових одиниць на 1 кг приросту живої маси.

Зелена маса сільфії містить у 1 кг близько 47 каротину, що дозволяє з неї приготувати високоякісне вітамінне трав'яне борошно.

Зелена маса сільфії, як показали наші досліді, мало придатна для приготування сіна і сінажу: товсте стебло і відносно ніжні листя пров'ялюються і висихають нерівномірно, у зв'язку з чим спостерігаються великі втрати найбільш цінних у кормовому відношенні частин рослин. Відношення сирого протеїну до цукру свідчить про те, що зелену масу сільфії доцільно силосувати. Кращої якості силос виходить, якщо при силосуванні сільфії (у фазу повного цвітіння, коли в рослинах достатньо сухої речовини і цукру для доброї консервації корму) додавати на кожну 1 т зеленої маси 3 - 4 кг органічних кислот. З метою зменшення втрат живильних речовин із соком, що витікає, і оптимізації вологості для нормального протікання мікробіологічних процесів до маси, що силосується, необхідно додавати не менш 10% грубих кормів.

Висока продуктивність, добра облісненість, наявність великої кількості білка, вітамінів і амінокислот характеризує сільфію як інтенсивну кормову культуру із широкими можливостями використання у вигляді зеленої маси, вітамінного трав'яного борошна і силосу. Вона характеризується високим виходом чистої енергії й основних живильних речовин з 1 га посівів. При врожаї за останні роки 47,0 - 50,4 т/га вихід кормових одиниць складає 7,8 - 8,5 т. По термінах використання на зелений корм ця культура добре вписується в традиційно сформовану систему зеленого конвеєра, різноманітність і вдало доповнює його.

Література.

1. Доспехов Б.А. Методика полевого опыта. - М., Агропромиздат. - 1985. -351с.
2. Наставление гидрометеорологическим станциям и постам. - Л., Гидрометеиздат. - 1985. -Вып.11, ч.1. -216с.
3. Лебедев П.Т., Усович А.Т. Методы исследования кормов, органов и тканей животных. - Россельхозиздат. - 1969.
4. Калашникова А.П., Клейменова Н.И., Баканова В.И. и др. Нормы и рационы кормления сельскохозяйственных животных. -Москва. -Агропромиздат. -1985. -С.6-7.
5. Починок Х.Н. Методы биохимического анализа растений. - Киев. - Наукова думка. - 1976. -С.79-83.
6. Батер М., Худый А., Хоффманн Б. и др. Новая система оценки кормов в ГДР. - Москва. -Колос.